

На дыстанцыі чэмпіён
Еўропы 1965 года мінчанін
Эдуард Матусевіч.
Фота Д. Церахава.

Голас Прадзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 9 (964) Люты 1965 г.
Цана 2 кал.

ДЛЯ ЗДAROУЯ ЧАЛАВЕКА

Па забяспечанасці насельніцтва медыцынскай дапамогай Савецкі Саюз займае першае месца ў свеце. Медыцынскіх работнікаў у СССР налічваецца звыш чатырох мільёнаў чалавек, у тым ліку каля 500 тысяч урачоў.
Карэспандэнт АПН папрасіў намесніка міністра аховы здароўя СССР Ю. Данілава адказаць на рад пытанняў.

— Чым быў значнальным мінулы год для савецкай медыцыны?

— У 1964 годзе яшчэ больш скарацілася смяротнасць у многіх узроставых групах насельніцтва. Цяпер яна складае 7,2 на тысячу жыхароў. СССР стаў краінай самага высокага натуральнага прыросту насельніцтва — 14 чалавек на кожную тысячу.

У мінулым годзе яшчэ больш расшырылася сетка бальніц, радзільных дамоў, жаночых і дзіцячых кансультацый, дыспансераў. Колькасць ложкаў у бальнічных установах вырасла за год на 94 000 і складае зараз 2 138 000 або 9,3 ложка на кожную тысячу чалавек насельніцтва, супраць 4 ложкаў у 1940 даваенным годзе.

Савецкая дзяржава праявіла новыя клопаты аб медыкамі павялічыла ім заробную плату. Гэта прыбаўленне вельмі значнае — 700 мільёнаў рублёў у год.

— Якія поспехі ў барацьбе з хваробамі?

— Перш за ўсё, шырокае наступленне на сардэчна-сасудзістыя захворванні, паляпшэнне прафілактыкі, дыягностыкі і лячэння гэтых самых распаўсюджаных у свеце хвароб. Былі ўжаранены новыя метады хірургічнага лячэння сэрца, сасудаў, лёгкіх, галаўнога мозгу з прымяненнем такой навішай апаратуры, як «штучнае сэрца-лёгкае».

Асабліва значныя поспехі ў барацьбе з інфекцыйнымі захворваннямі. Спіс цалкам ліквідаваных у СССР інфекцый папоўніўся яшчэ і малярыяй. Амаль у 3,5 раза ў параўнанні з 1950 годам знізілася захворванне гарадскога насельніцтва туберкулёзам, а смяротнасць ад гэтай хваробы паменшылася амаль у пяць разоў. За апошнія пяць год у 25 разоў знізілася захворванне дзяцей

поліоміэлітам і ў 15 разоў — дыфтэрыяй.

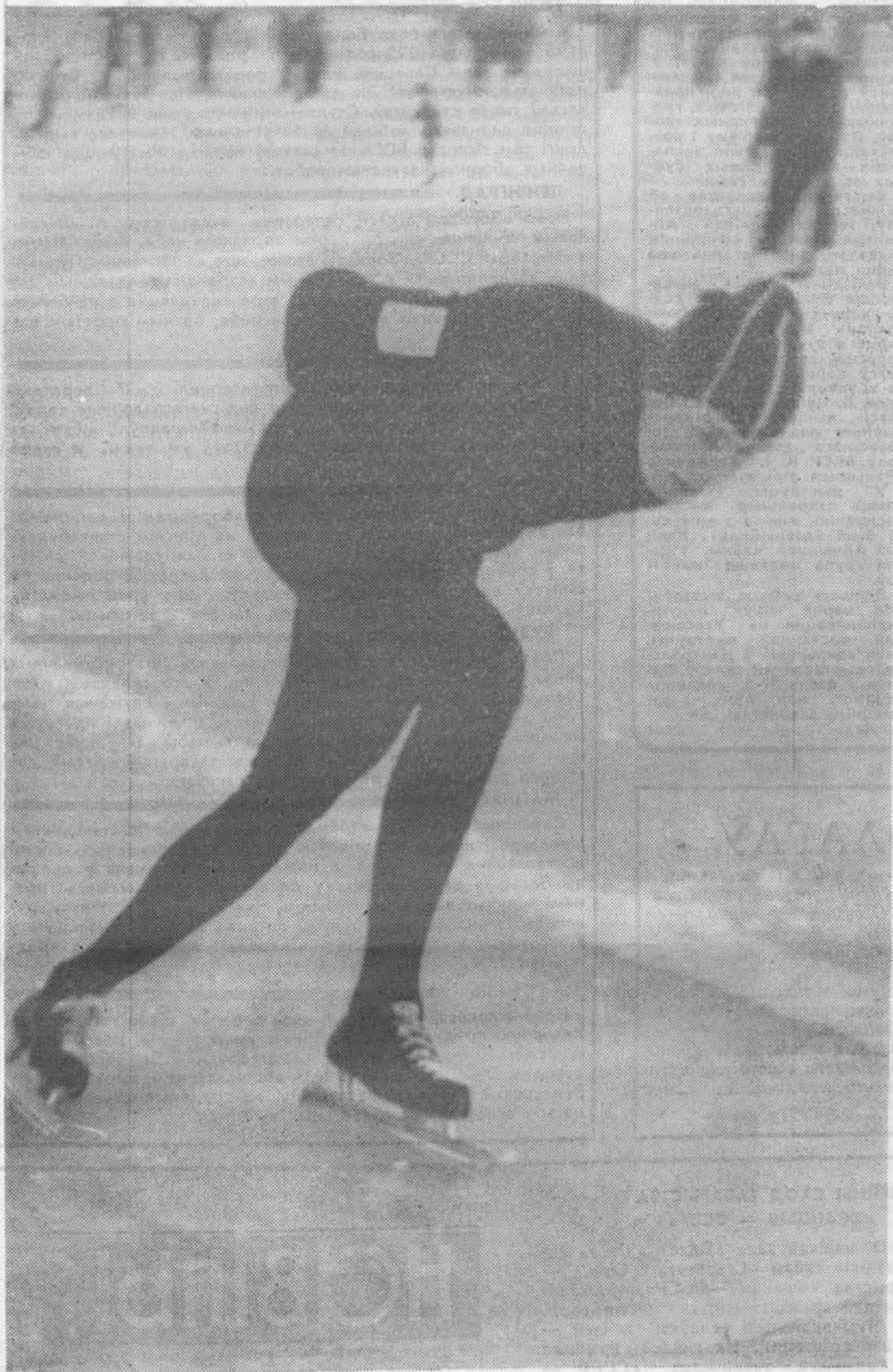
— Колькі навучальных устаноў займаюцца падрыхтоўкай медыцынскіх работнікаў?

— Як па падрыхтоўцы, так і па забяспечанасці ўрачэбнымі кадрамі Савецкі Саюз займае першае месца ў свеце. Кадры ўрачоў і сярэдняга медыцынскага персаналу ў нас рытууюць 87 вышэйшых навучальных устаноў і 600 медыцынскіх і фармацэўтычных вучылішч. У 1964 годзе краіна дадаткова атрымала 26 тысяч урачоў.

— Як будучы выдаткавацца сродкі бюджэту, вылучаныя на ахову здароўя на 1965 год?

— У бягучым годзе на сацыяльнае забеспячэнне і страхаванне, ахову здароўя, фізкультуру і спорт выдаткавана 20,3 мільярда рублёў — на 65 працэнтаў больш, чым у 1958 годзе. Яшчэ больш расшыраецца сетка лячэбных устаноў (на 90 тысяч ложкаў). Бальніцы і паліклінікі атрымаюць навішае абсталяванне. Асігнаванні на набыццё медыкаменту для лячэння хворых павялічаны на 58 мільёнаў рублёў. Зніжаны цэны на антыбіётыкі і некаторыя іншыя віды лякарстваў, на што выдаткавана яшчэ 40 мільёнаў рублёў. Значныя сродкі накіроўваюцца на развіццё медыцынскай навукі. У гэтым годзе будучы працягвацца даследаванні па такіх важнейшых праблемах, як хваробы нованароджаных, сардэчна-сасудзістая паталогія, рак і іншыя злаякасныя новаўтварэнні.

У краіне зараз налічваецца каля 350 навукова-даследчых медыцынскіх устаноў. У 1965 годзе з'явіцца яшчэ некалькі навуковых устаноў па эксперыментальнай і клінічнай анкалогіі, радыялогіі, кардыялогіі, дзіцячай траўматалогіі і артапедыі.

САВЕЦКІЯ СПАРТСМЕНЫ — ЧЭМПІЁНЫ ЕЎРОПЫ

Пяты год імя мінскага скарэхода Эдуарда Матусевіча не сыходзіць са старонак савецкага і зарубажнага друку. Беларускага спартсмена ўжо трэці сезон бачаць на сваіх лёдавых дарожках знаўцы скараснога бегу на каньках з Нарвегіі, Швецыі, Фінляндыі. І з кожным годам поспехі Матусевіча растуць. Гэта тым больш цікава, што з Беларусі за ўсю спартыўную гісторыю ні адзін канькабежац не выходзіў на шырокую міжнародную арэну.

Эдуард Матусевіч — вучань заслужанага майстра спорту Зои Францаўны Бальшаковай. Ён прышоў да яе хлапчуком, бегаў на простых каньках. Ніякі спецыяліст не згадаў бы ў ім тады будучую спартыўную зорку. Настойлівыя трэнеры ў нават ва ўмовах капрызнай беларускай зімы ператварылі Эдуарда ў выдатнага скарэхода.

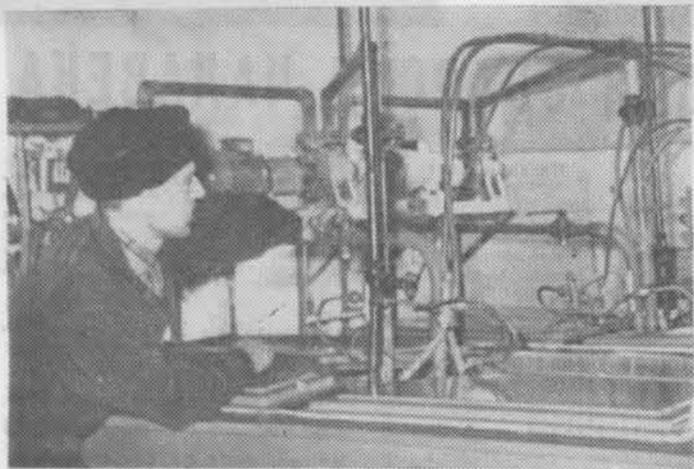
1 500 і 5 000 метраў — даўжыні дыстанцыі, якія працягваюць і хуткасці, і выносливасці, і асцярожнай тактыкі, сталі яго кароннымі. У 1962 годзе ён стаў чэмпіёнам краіны ў бегу на 5 000 метраў. У студзені 1964 года Матусевіч, выступаючы на нарвежскім катку ў Г'евіку, устанавіў рэкорд тага катка на 5 000 метраў. У лютым таго ж года на чэмпіянаце свету ў Хельсінкі ён заняў чацвёртае месца ў мнагабор'і і завяршыў сезон выдатным поспехам у Свардлоўску: заваяваў тытул абсалютнага чэмпіёна СССР.

Сялетні сезон Матусевіч пачаў таксама удаля. Ён быў героем спаборніцтваў у Г'евіку — у суме мнагабор'я паказаў новае сусветнае дасягненне для раўнінних каткоў. Затым бліскава выступленне на нарвежскім стадыёне «Бішлет» у час матча «СССР — Нарвегія». І нарэшце — трыумф: лаўровы вянок і залаты медаль у шведскім горадзе Гётэборгу, 27-гадовы мінскі інжынер Эдуард Матусевіч стаў чэмпіёнам Еўропы 1965 года.

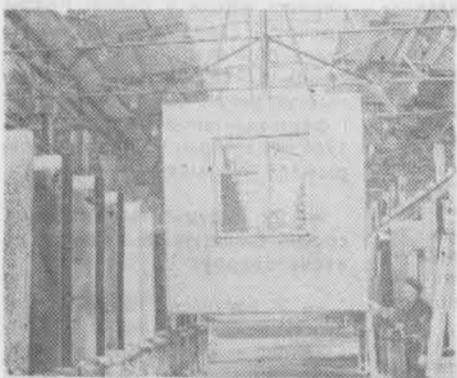
14 краін прыслалі сваіх прадстаўнікоў на маскоўскі чэмпіянат фігурыстаў. У парным катанні сімпатыі глядачоў і залаты медаль пераможцаў былі аддадзены ленынградскаму дуэту — Людміле БЕЛАВУСАВАЙ і Алегу ПРАТАПОПАВУ (вы іх ба-

чыце на здымку). Сярэбранымі прызёрамі былі швейцарцы Герда і Рудзі ЮНЭРЫ. Бронзавыя медаль даліся маскоўскай пары — Таццяне ЖУК і Аляксандру ГАРЭЛІКУ.

Даільная ўстаноўка «Піпеліне» ў малочным аддзялен-
ні кароўніка саўгаса «Любань» Вілейскага раёна.

Сотні шматкватэрных дамоў пабудавана ў Мінску з буйных панелей калектывам завода зборнага жалезабетону домабудаўнічага камбіната № 1. У гэтым годзе прадпрыемства пабудуе яшчэ 50 80-кватэрных дамоў.

На здымку: падрыхтоўка панелей на заводзе для адпраўкі на мантажныя пляцоўкі.

МАСТАЦКАЯ ВЫСТАЎКА «НА ВАРЦЕ МІРУ»

У Дзяржаўным мастацкім музеі БССР адкрылася рэспубліканская мастацкая выстаўка «На варце міру». У ёй прымаюць удзел 170 мастакоў рэспублікі, якія прадставілі 500 жывапісных, графічных і скульптурных твораў. Па сваёму аб'ёму і разнастайнасці тэматыкі экспазіцыя — адна з самых буйных за апошнія гады.

Выстаўка расказвае аб мужнасці чыронагвардзейцаў, герояў Вялікай Айчыннай вайны, сённяшніх салдатах, якія стаяць на варце міру.

Вялізарны аддзел жывапісных твораў. Ва ўсю сцяну размясціліся сімвалічныя трыпціх М. Данцыга «На варце міру». Сярод вялікіх палотнаў зьяўляюцца на сьве ўвагу карціна Ф. Дарашэвіча «Страліце, не шкадуйце нас», В. Цвірко «Сіаз аб Палессі», выкананы ў дэкаратыўным плане трыпціх заслужанага дзельца мастацтваў БССР К. Т. Касмачова «Рэчыцкая лірычная».

У выстаўцы ўдзельнічаюць старэйшыя мастакі рэспублікі, многія з якіх самі былі ўдзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны, і цэлая група маладых майстроў.

Лепшыя работы выстаўкі «На варце міру» будуць экспанаваны на Усесаюзнай мастацкай выстаўцы, якая адкрыецца ў Цэнтральнай выставачнай зале ў Маскве ў дзень 20-й гадавіны перамогі над нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

СІМПОЗИУМ КУРОРТОЛАГАЎ

Шырокай папулярнасцю ў замежных турыстаў карыстаюцца курортныя гарады — Сочи, Ялта, Адэса, Пяцігорск, Кіславодск, Есентукі. Малайнічая прырода, лекавыя крыніцы прынеслі ім сусветную вядомасць.

У мінулым годзе Інтурыст арганізаваў прыём замежных грамадзян па турах на лячэнне і адпачынак у здарэньнях Крыма, Каўказа, Прыбалтыкі, Падмаскоўя. У мэтах лепшага азнамялення замежных спецыялістаў-медыкаў з умовамі і метадамі лячэння на курортах Савецкага Саюза, а таксама з арганізацыяй прыёму

турыстаў, прыбываючых у СССР на лячэнне і адпачынак, у Маскве Міністэрствам аховы здароўя СССР і ВЦСПС сумесна з Упраўленнем па замежнаму турызму пры Савецкім Міністэрстве СССР праводзіўся міжнародны сімпозіум па курорталогіі.

Аб задачах сімпозіума, а таксама аб настановах у нашай краіне навукова-даследчай работы ў галіне курорталогіі расказваў на прэсканферэнцы для савецкіх і замежных журналістаў старшыня аркамітэта сімпозіума членкарэспандэнт Акадэміі медыцынскіх навук А. Абросаў.

СЯБРОўСКАЯ ДАПАМОГА

ДЖАКАРТА. Савецкі Саюз аказвае Інданезіі вялікую дапамогу ў стварэнні цяжкай прамысловасці. У Чылегоне, горадзе на востраве Ява, з дапамогай СССР будуецца металургічны завод праектнай магутнасцю 100 тысяч тон чыгуна і сталі ў год, — першынец інданезійскай чорнай металургіі. Пасля ўступлення гэтага прадпрыемства ў строй Інданезія зможа значна скараціць імпарт металу.

П'ЕСА В. КАТАЕВА НА ФРАНЦУЗСКОЙ СЦЭНЕ ГРЭНОБЛЬ. Тут адбыўся ўрачысты сход, арганізаваны таварыствам «Францыя — СССР». Мясцовы тэатр паказаў з выпадку 20-й гадавіны таварыства п'есу Валяціна Катаева «Квадратура круга», якая карыстаецца вялікім поспехам.

Крэмікаўскі металургічны камбінат — горадзец балгарскай індустрыі — называюць самым вялікім і яркім маяком балгара-савецкай дружбы. 32 савецкія заводы забяспечваюць камбінат першакласным абсталяваннем. У праектаванні яго аб'ектаў удзельнічаюць да 30 савецкіх праектных арганізацый. Каля 60 кваліфікаваных савецкіх спецыялістаў перадаюць крэмікаўцам свой багаты вопыт.

На здымку: савецкі інжынер Кірыленка гутарыць з будаўнікамі ЦЭЦ.

ЮБІЛЕЙНЫ СХОД ТАВАРЫСТВА «ФРАНЦЫЯ — СССР»

ПАРЫЖ. У вялікай зале «Пале д'Орсэ» сабраліся шматлікія сябры Савецкага Саюза — члены таварыства «Францыя — СССР», прадстаўнікі французскай грамадскай, ганаровыя госці, журналісты. Яны адзначылі сляўны юбілей — дваццацігоддзе асацыяцыі. На юбілей прыбыла дэлегацыя савецкага таварыства «СССР — Францыя» ў складзе І. Эрэнбурга, А. Ляонцева і В. Сядых.

НАРАДЖЭННЕ НЕЗАЛЕЖНАЙ ГАМБІІ

БАТЭРСТ. На тэрыторыі Афрыкі ўзнікла новая, 36-я незалежная дзяржава — Гамбія.

З выпадку абвешчання яе незалежнасці Старшыня Савета Міністраў СССР А. М. Касыгін накіраваў прэм'ер-міністра Гамбіі Дэвіду Джавара тэлеграму, у якой перадаў віншаванні народу Гамбіі.

У тэлеграме гаворыцца: «Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, які з'яўляецца шчырым і паслядоўным прыхільнікам ажыццяўлення прынцыпа самавызначэння і незалежнасці народаў, урачыста заяўляе аб сваім прызнанні Гамбіі ў якасці незалежнай і суверэннай дзяржавы, а таксама выказвае гатоўнасць устанавіць з ёй дыпламатычныя адносіны і абмяняцца дыпламатычнымі прадстаўніцтвамі».

Народы Савецкага Саюза жадаюць народу Гамбіі, які прыступіў да будаўніцтва новага жыцця, поспехаў ва ўмацаванні сваёй маладой незалежнай дзяржавы».

ЗАКЛІК ДА ГУМАННАСЦІ

БЕРЛІН. Старшыня Савета Міністраў ГДР Вілі Штоф звярнуўся да канцлера ФРГ Эрхарда з заклікам не дапусціць ажыццяўлення намеру бонскага ўрада спыніць 8 мая гэтага года праследванне ваенных і нацысцкіх злачынцаў «за даўнасцю» зробленых імі злачынстваў.

У тэлеграме Эрхарду В. Штоф звяртае ўвагу заходнегерманскага канцлера на тое, што гэты намер урада ФРГ супярэчыць элементарным

МІНСК

Калектыў Мінскага трактарнага завода выканаў сямігадовы план па выпуску валавой прадукцыі, а таксама важнейшых відаў вырабаў. Узят намераны на сямігадку рубеж па выпуску трактараў «Беларусь». За шэсць гадоў прадпрыемства дало 267 тысяч машын.

ГОРКІ

У жніўні гэтага года Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі споўняецца 125 год. Некалі невялікая земляробчая школа за гады Савецкай улады ператварылася ў буйную навучальную ўстанову. На дзевяці факультэтах вучыцца больш васьмі тысяч студэнтаў. Студэнты і выкладчыкі акадэміі рыхтуюцца адзначыць юбілей сваёй установы. Намечана выдаць другі том гісторыі БСГА за савецкі перыяд. Рыхтуюцца юбілейныя зборнікі навуковых работ.

ЛЕНІНГРАД

Новы «Зоркавы атлас», складзены акадэмікам А. Міхайлавым, змяшчае чатыры карты зоркавага неба, якое бачна з тэрыторыі СССР. «Зоркавы атлас», што выпускаецца Пулкаўскай абсерваторыяй і Усесаюзным астранома-геадэзічным таварыствам, — чацвёртае выданне, якое складаецца з найбольш дакладных дадзеных аб зоркавым небе, бачным простым вокам.

НЯСВІЖ

Больш як 150 працаўнікоў сельгасарцелі «17 верасня» займаецца сёлета ва ўніверсітэце сельскагаспадарчых ведаў. Створаны тры секцыі: палыводства, жывёлагадоўлі, механізацыі. Набытыя веды калгаснікі паспяхова ўжываюць у сваёй рабоце.

МІНСК

Першыя вынікі сацыялістычнага спаборніцтва за датэрміновае выкананне сямігадкі падаведзены на Мінскім станкабудаўнічым заводзе імя Кірава. Калектыў станкабудаўнікоў дабіўся ў спаборніцтве выдатных працоўных поспехаў. Заданне па выпуску валавой прадукцыі, устаноўленае прадпрыемству кантрольнымі лічбамі на сем год, выканана за шэсць.

БРЭСТ

Поезд добрых паслуг пачаў курсіраваць па чыгуначных лініях Брэст—Ковель і Брэст—Лунінец. У яго складзе пяць спецыяльна абсталяваных вагонаў. Рабочыя і служачыя чыгункі змогуць набыць тут халадзільнікі, швейныя і пральныя машыны, трыкатажныя і шарсцяныя вырабы і многія іншыя тавары. Магазін прадае таксама тавары ў крэдыт, дастаўляе розныя рэчы па папярэдніх заказах.

МАГІЛЁЎ

Серыйны выпуск электрамаставых кранаў з дэстанцыйным кіраваннем наладзіў Магілёўскі завод пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава. У новых агрэгатаў амаль у два разы большая даўгавечнасць у параўнанні са звычайнымі кранамі мінулых выпускаў. Новыя краны маюць пяцітонную грузавую магутнасць, яны будуць шырока выкарыстоўвацца ў загаваных і гарачых цэхах хімічных і металургічных прадпрыемстваў.

ГОМЕЛЬ

Прамысловасць рэспублікі, якая перапрацоўвае сельскагаспадарчую прадукцыю, папоўнілася яшчэ адным новым прадпрыемствам — Рагачоўскім плодагароднінным кансервавым заводам. Ён аснашчаны сучасным абсталяваннем, вырабленым у Венгерскай Народнай Рэспубліцы, на прадпрыемстве ўсе працэсы ў асноўным механізаваны.

НАВІНЫ:

ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ АСАЦЫЯЦЫІ. © НА-
ЦЫСЦКІЯ ЗЛАЧЫНЦЫ ПАВІННЫ ПРАДСТАЦЬ
ПЕРАД СУДОМ. © ТЭЛЕГРАМА А. КАСЫГІНА
ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРУ ГАМБІІ. © ГВІНЕЙСКІ МІНІСТР
ДЗЯКУЕ ЗА ДАПАМОГУ.

Прынцыпам гуманнасці міжнароднага права,
з'яўляецца абразай мільёнаў ахвяр нацысцкага
варварства.

СПАДАРОЖНІК «ПЕГАС»

НЬЮ-ІОРК. З мыса Кенедзі з дапамогай ма-
гугнай ракеты «Сатурн-1» ЗША зрабілі запуск
спадарожніка тыпу «Пегас». Як паведамляе
агенцтва ЮПІ, мэта запуску спадарожніка за-
ключаецца ў выяўленні магчымага ўздзеяння кас-
мічнага пылу на палёты караблёў у космасе.

ДАПАМОГА ГВІНЕЙСКІМ ДЗЕЦЯМ

КАНАКРЫ. Міністр аховы здароўя Гвінеі ад
імя свайго ўрада выказаў Савецкаму Саюзу па-
дзяку за дапамогу ў барацьбе за здароўе гвіне-
йскіх дзяцей. СССР адгукнуўся на просьбу ўрада
Гвінеі аказаць яму дапамогу ў барацьбе з зах-
ворваннямі на адзёр на тэрыторыі рэспублікі,
які праходзіць тут у асабліва цяжкай форме. У
бліжэйшы час Савецкі Саюз перадаць у якасці
бясплатнай дапамогі партыю медыкаментаў для
лячэння гвінейскіх дзяцей.

АРХІТЭКТАР

ЕДЗЕ

Ў

РАСНА

Дарога ад вёскі Расна да Брэста добра знаёма старшыні калгаса Уладзіміру Бядулі. Каторы ўжо раз ехаў па ёй. Паабалал праплывалі лясы і пералескі. Засталася ўжо ззаду і вёска Высокая. І вобраз аўтамабіль мінуў мост праз быстраечную рэчку Лесна. Хутка і Брэст. Ехаў старшыня ў абласны цэнтр на гэты раз па не зусім

звычайнай справе — да гарадскога архітэктара Леанарда Маскалевіча. Гэта па яго праектах у Брэсце за апошні час пабудавана некалькі арыгінальных будынкаў. Бачылі іх калгаснікі і вось накіравалі свайго старшыню за парадай да Маскалевіча, як лепш пачаць перабудоўваць сваю вёску на гарадскі лад.

Як ні заняты быў справамі архітэктар, аднак ён доўга вадзіў гасця па сваёй майстэрні, паказваў праекты гарадскіх і сельскіх ансамбляў-забудов. Пацікавіўся эканамічным становішчам калгаса і быў задаволены, што на капітальнае будаўніцтва гаспадарка хоць сёння можа адпусціць не менш паўмільёна рублёў.

Дамовіліся, што архітэктар сам прыедзе ў калгас «Савецкая Беларусь», каб, як кажуць, зрабіць рэканструкцыю на месцы. Цэлы тыдзень прабыў ён у Расне. І толькі калі яго

планшэт разбух ад эскізаў, вярнуўся ў Брэст, каб грунтоўна засесці за работу.

Першым быў распрацаваны праект палаца культуры. Лёгка на выгляд, нібы паветраны — са шкла і бетону, ён адразу спадабаўся ўсім. Праўленне калгаса неадкладна заключыла дагавор з домабудаўнічым камбінатам на выраб жалезабетонных канструкцый, звярнулася за дапамогай у міжкалгасную будаўнічую арганізацыю. З'явіліся патрэбныя механізмы, прыбылі спецыялісты і майстры-будаўнікі.

...І вось ужо будаўніцтва калгаснага палаца культуры ў разгары. Старшыня расказвае:

— У нашым палацы будуюць вялікая бібліятэка, пакой для гуртоў мастацкай самадзейнасці, ну і, зразумела, гардэроб, фае. Тут мы будзем ушаюваць маладажонаў, наладжываць сустрэчы з гасцямі, адзначаць святы. Па-сучаснаму абсталяем і глядзельную залу на 500 месца; у ёй будуюць прыгожыя мэбля, размешчаная амфітэатрам, шырокі кінаэкран

са стэрэафанічнай акустыкай, прасторная сцена. Карацей, усё будзе зроблена з разлікам на добры густ людзей.

Але гэта толькі пачатак вялікага будаўніцтва ў Расне. З дапамогай дзяржавы па праекту таго ж архітэктара Маскалевіча ў вёсцы ўзводзіцца сельскагаспадарчы гарадок — з вадаправодам, газам, магазінам, дзіцячым садом і іншымі культурна-бытавымі ўстановамі. Трэба было бачыць, з якой радасцю паказвала нам свой новы дом калгасная дзярка Ганна Наймук. Яе сям'я з чатырох чалавек хутка пераселіцца ў мураваны будынак. Там будзе пяць пакояў, ванная, прыбіральня.

Па прапанове архітэктара раснянцы пачалі ствараць і вялікае штучнае возера. З цягам часу яно ператворыцца ў адно з месца адпачынку. З'явіцца тут і пляж і лодачная станцыя. Раздолле будзе і для рыбалоўства.

Тое, што адбываецца ў Расне, гэта недалёкае будучае многіх беларускіх вёсак.

П. СУДАКОУ.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Вуліца імя В. Харужай — новая ў Мінску. Яна пралягла там, дзе не так даўно была ўскраіна горада. Зараз яна забудавана шматнаварховымі дамамі. У адным з іх размешчана Мінскае паліграфічнае вучылішча.

Як і кожны год перад зімовымі канікуламі, сюды сабраліся бацькі навучэнцаў на традыцыйны сход, прысвечаны вынікам першага навучальнага паўгоддзя.

Вучні — моладзь з розных куткоў Беларусі. Мікалай Каменка прыехаў з Нясвіжа, Генадзь Труфалаў з вёскі Пагост Салігорскага раёна, Валодзя Ламака з вёскі Валяр'яны Пухавіцкага раёна, Валодзя Гузьялевіч з вёскі Чыгрынка Кіраўскага раёна. Таму большасць бацькоў давалося праехаць не кароткі шлях, каб трапіць на сход. Ім ха-

целася азнаёміцца з умовамі, у якіх вучацца і жывуць іх дзеці.

Вучылішча рыхтуе друкароў, пераплётчыкаў, наборшчыкаў, фатографуў для паліграфічнай прамысловасці. Бацькі з цікавасцю і павагай аглядаюць друкарскія наборныя машыны, беражліва трымаюць у руках друкаваныя этыкеткі, бланкі, білеты — прадукцыю першакурснікаў; брашур, праграмы, невялікія кніжкі — прадукцыю тых, што вучацца па другому і трэцяму году.

Пазнаёміўшыся з вучылішчам, пагаварыўшы з педагогамі і майстрамі, бацькі сабраліся ў актавай зале. Перад пачаткам сходу навучэнцы наладзілі своеасаблівую перадачу па радыё. Яны расказалі пра свае поспехі ў працы і спорце, перадалі для бацькоў іх любімыя музычныя творы.

Затым з дакладам выступіў дырэктар

вучылішча Рыгор Мацвееў. Бацькоў парадавала ўвага, з якой гаварыў дырэктар аб справах іх дзяцей. Пospехі кожнага, актыўнасць у вучобе і працы, нават асаблівасці характару — нішто не застаецца па-за ўвагай педагагічнага калектыву. Дырэктар расказаў многа цікавага пра былых выхаванцаў вучылішча. Многія з іх сталі тэхнікамі, майстрамі, інжынерамі і нават дырэктарамі паліграфічных прадпрыемстваў.

Расказаў Рыгор Васільевіч і аб перспектывах размеркавання тых рэбяў, якія закончаць вучылішча сёлета. Патрэба ў кадрах паліграфістаў — вялікая. З кожным годам у Беларусі расце выпуск кніжнай прадукцыі, і кіраўнікі паліграфічных прадпрыемстваў кожны год патрабуюць больш спецыялістаў, чым іх выпускае вучылішча.

Т. КАПЫТОК.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Удзельнікі танцавальнага калектыву Мядзельскага РДК.

Фота М. Чарняўскага.

У ліку васемнаціці беларускіх партызан, узнагароджаных нядаўна чэхаславацкімі ардэнамі, быў і мінчанін Фёдар Хацкевіч. Ваенная біяграфія гэтага чалавека вельмі цікавая. У 1915 годзе ён быў прызваны ў царскую армію, а ў кастрычніку 1917 года ўступіў у атрад чырвонагвардзейцаў. У першыя дні Ай-

чынай вайны старшы лейтэнант Ф. Хацкевіч пайшоў на фронт. Трапіўшы ў акружэнне, ён уступіў у партызанскі атрад, які дзейнічаў у Старасельскіх лясах.

У красавіку 1943 года ў гэты атрад улілося многа чэхаславацкіх салдат, гвалтоўна мабілізаваных гітлераўцамі ў

Актыўна рыхтуюцца да III Дэкады самадзейнага мастацтва на Мядзельшчыне. Танцоры дома культуры рэпетыруюць музычна-харэаграфічную карцінку цінку «Дзень адпачынку на Нарачы».

У перыяд падрыхтоўкі да Дэкады прафесіянальныя артысты сталіцы Беларусі арганізавалі рад творчых сустрэч з удзельнікамі самадзейнасці сельскіх клубаў. Да жыхароў Мядзеля прыедзжала Дзяржаўная харавая капэла БССР пад кіраўніцтвам Рыгора Шырмы.

Тады ж была наладжана сустрэча артыстаў капэлы з удзельнікамі харавога калектыву сельгасарцелі «Зара». Рыгор Шырма даў шмат карысных парадкаў калгасным спевакам.

У падрыхтоўцы да Дэкады прымаюць удзел звыш 50 калектываў мастацкай самадзейнасці Мядзельшчыны.

С. ШЫМАНОУСКІ.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

фашысцкую армію. У атрадзе імя Сувова была створана славацкая рота, байцы якой разам з беларусамі грамілі фашысцкіх акупантаў.

Чэхаславацкі Сярэбраны партызанскі ордэн — дастойная ўзнагарода былому народнаму месціцу.

Я. САДОУСКІ.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Трыццаць пучэвак у здраўніцы краіны набыло ў мінулым годзе для сваіх хлебабароў праўленне сельгасарцелі «Новы свет» Капыльскага раёна. Іх атрымалі перадавікі вытворчасці. У санаторыях і дамах адпачынку пабывалі даяркі Ганна Рыбак і Надзежда Ганчар, свінарка

Ніна Бяльмач, пастухі Пётр Колак, Іван Місючэнка і многія іншыя.

Пастаянна кляпоціцца аб сваіх хлеба-робах таксама праўленне калгаса «Гвардзеец». За кошт гаспадаркі многія з іх напраўляюць здароўе ў санаторыях і дамах адпачынку.

Па бясплатных пучёўках у здраўніцах краіны адпачываюць зараз многія хлебабары калгасаў «Пралетарый», «Інтэрнацыянал», «Праўда», «1 Мая», саўгасаў імя Дзяржынскага, «Доктаравічы».

М. СЯУРУК.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Калісьці Павел Халупка, селянін вёскі Цырын Карэліцкага раёна, і марыць не мог, што ў яго сям'і будзе столькі медыкаў. Але тое, што было немагчыма пры ланскай Польшчы, стала магчымым пры Савецкай уладзе. Яго сын Канстан-

цін скончыў Мінскі медінстытут і працуе ўрачом у Слоніме. Аляксандр — участковы ўрач вёскі Галынка таго ж раёна. Працуюць медыкамі і сын Валодзя, дачка Марыя. Пяты сын Сяргей вучыцца ў Мінскім медыцынскім. Не стаў медыкам

толькі самы малодшы ў сям'і — Мікалай, ён вучыцца ў дзесятым класе, але таксама збіраецца стаць урачом. Сам Павел Халупка з'яўляецца загадчыкам гаспадарчай часткі ўчастковай бальніцы ў сваёй вёсцы.

П. САЧЫУКА.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

На былой сядзібе памешчыка Мілеўскага вырасла мястэчка Лаздуны. Тут цэнтр калгаса «Перамога». У новым па-

сёлку ёсць бальніца, амбулаторыя, аптэка, школа-дзесяцігодка, сельскі клуб, бібліятэка, тры магазіны. У верасні мінула-

га года ў мястэчку адкрылася яшчэ адна ўстанова — дзіцячая музычная студыя. Іўеўскі раён.

А. ЛЕБЕДЗЬ.

СЮДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Корреспондент агентства печати Новости обратился к заместителю министра здравоохранения СССР Ю. Данилову с несколькими вопросами, связанными с медицинским обслуживанием населения нашей страны. В своем интервью Ю. Данилов рассказал, что Советский Союз стал страной самого высокого естественного прироста населения — 14 человек на каждую тысячу, что только за один год количество больничных коек увеличилось на 94 тысячи и составляет теперь 2 138 000. В нашей стране полностью ликвидирована такая болезнь, как малярия, а в 3,5 раза по сравнению с 1950 годом снизилось заболевание туберкулезом городского населения («ДЛЯ ЗДОРОВОГО ЧАЛАВЕКА»).

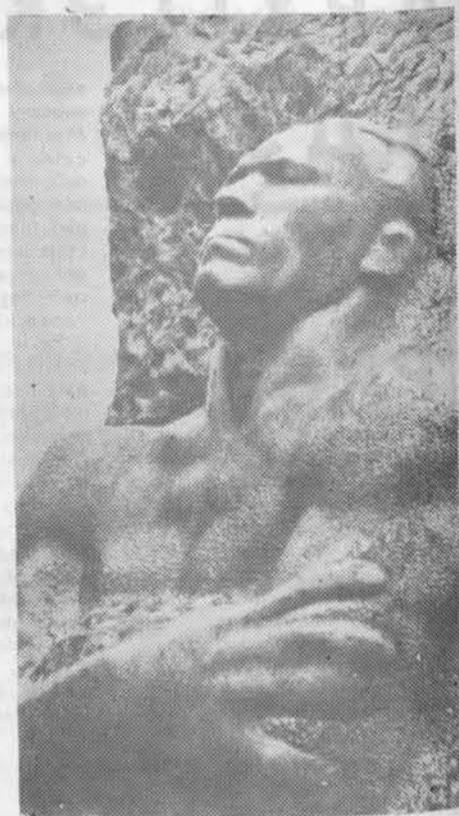
Во время войны белорусская девушка Надя Зносенко была вывезена фашистами на каторгу в Германию. Там она встретила с итальянцем Альберто Лоллини. После войны Надя уехала на Родину мужа в Италию. Неуверенность в завтрашнем дне, отсутствие постоянной работы делали жизнь тяжелой и безрадостной. Надя и Альберто с детьми в 1957 году приехали в Советскую Белоруссию. Им дали квартиру, работу, дети пошли учиться в школу, а потом — в институт. Недавно Альберто с женой и младшей дочкой побывали в итальянском селе Сант-Антонио. Их приезд был настоящей сенсацией, потому что буржуазные газеты писали: «Коммунисты давно расправились с семьей Альберто, всех сослали в Сибирь». Теперь земляки Лоллини знают о них правду («СЕНСАЦИЯ У САНТ-АНТОНИО»).

Вместе с крупнейшей тепловой электростанцией на Лукомльском озере растет новый город энергетиков, у которого еще нет названия. В этом городе живет племя романтиков, людей, которым по плечу любое дело, которых тянет туда, где трудно. У них за плечами много пройденных дорог, они работали на Братской, Куйбышевской, Волгоградской, Кременчугской и Василевской ГРЭС, а теперь строят Лукомльскую электростанцию. Обо всем этом рассказывает в репортаже «У ГОРАДЗЕ, ЯКОГА ПАКУЛЬ ЯШЧЭ НЯМА».

По-новому, на городской лад перестраивают теперь свой быт наши колхозники. Деревни застраиваются по заранее составленным планам, с помощью городских архитекторов. В колхозе «Советская Белоруссия» на Брестчине побывал Л. Маскалевиц, архитектор из Бреста. По его проекту разрабатан и строится дворец культуры, возводится сельскохозяйственный городок с водопроводом, газом, магазином, детским садом. То, что происходит в Расно, — недалекое будущее многих белорусских деревень («АРХИТЕКТАР ЕДЗЕ У РАСНА»).

«НЕУМІРУЧАСЦЬ» — это волнующий рассказ о человеке-легенде. Сибирский городок Омск, кадетский корпус. Карбышев участвует в русско-японской войне, за храбрость награжден пятью орденами. Октябрьской революцией Карбышев встретил с радостью и сразу стал ее верным солдатом. В рядах Красной Армии он прошел всю гражданскую войну, в 1940 году вступил в ряды Ленинской партии. Когда началась война, генерал Карбышев находился в Гродно. Выходя из окружения, тяжело раненным попал в плен. Ни посулы райской жизни ценой предательства, ни издевательства фашистских палачей не сломили мужественного воина-коммуниста. Последним рубежом был концлагерь Маутхаузен. Будучи не в силах сломить волю советского генерала, фашисты решили убить его. Но и в свой смертный час он остался твердым и непреклонным.

НЕУМІРУЧАСЦЬ

Фрагмент помніка Д. М. Карбышава ў Маутхаўзене.

Кожны раз, калі я іду маскоўскім бульварам, названым яго імем, у мяне такое пачуццё, быццам перада мною з аглушальным трэскам расколлаецца вялікая ледзяная глыба і на яе дыхаючых лютай сцюжай абломках паўстае чалавек-легенда Карбышаў.

Чалавек вялікай мужнасці, бязмежнай любові да людзей, генерал Карбышаў здзейсніў сапраўды неўміручы подзвіг. Пра веліч гэтага подзвігу савецкі пісьменнік Сяргей Голубаў раскажа ў рамане «Калі крэпасці не здаюцца».

Дзе ж пачатак той дарогі, якая прывяла Карбышава ў неўміручасць?

«Сібірска горад Омск. Сыну дробнага ваеннага чыноўніка Дзіме Карбышава адзінаццаць гадоў. Ён адзіны з калетаў не мае права жыць у корпусе, атрымліваць дапамогу. Зімой кожны дзень, ідучы на вучобу і вяртаючыся дамоў, ён рызыкуе замёрзнуць на саракаградусным морозе, збіцца з дарогі ў непраглядную мяцеліцу. Хлопчыку вельмі цяжка. Аднак ён не падае духам. Прага ведаў мацнейшая за ўсе нягоды. Ён паспяхова заканчвае калёжскі корпус і паступае ў інжынернае вучылішча.

Хутка пралятаюць гады. І вось ён ужо атрымлівае першы афіцэрскае чын. Потым — руска-японская вайна. За храбрасць у баях яго ўзнагароджваюць пяццю ордэнамі.

Прага ведаў, што зарадзілася ў ім аднойчы, ніколі не пакідала Карбышава. Ён вучыўся і ў гады мірнага службы, і ў ваенныя гады, вучыўся настойліва і самаадана. Гэта яму, таленавітаму слухачу ваенна-інжынернай акадэміі, была прысуджана прэмія імя генерала Кандраценкі — за выдатны праект па фартыфікацыі. Гэта ён, афіцэр Дзмітрый Карбышаў, быў прызначаны пасля акадэміі старшым выканаўцам работ у Брэст-Літоўскую крэпасць.

Кастрычніцкая рэвалюцыя не была для Карбышава нечаканасцю. Ён сустраў яе, як верны сын свайго народа. І адразу вырашаў: з гэтага часу яго мес-

ца на баку рэвалюцыйных сіл. Былы падпалкоўнік царскай арміі пайшоў інжынерам у чырвонагвардзейскі полк — ваяваць за народную справу.

Віхры ваенных падзей перакідвалі яго з канца ў канец краіны, з фронту на фронт, з бітвы ў бітву. І ўсюды ён цалкам аддаваўся вырашэнню задач, якія паўставалі тады перад народам, што адстойваў сваю родную ўладу.

У разгар грамадзянскай вайны, калі калчакаўскі генерал Ханжын цягнуў Пятую Чырвоную армію ў напрамку Самары, у раёне Арэнбурга лотаваў атаман Дутаў, а белаказакі захапілі Уральск, становішча на паўднёвым крыле Усходняга фронту стала пагражаючае. Па ўказанню Леніна з дзвюх армій была створана Паўднёвая група. Камандаваў ёю Фрунзе. Каб засцерагчы ад небяспекі Самару і Саратаў, трэба было тэрмінова распрацаваць план абароны. Інжынерная частка гэтай задачы лягла на плячы Карбышава.

Азнаёміўшыся ў дэталі з праектамі Карбышава, Фрунзе тут жа зацвердзіў іх. Аб трываласць Самарскага ўмацаванага раёна зламаў сабе шыю не адзін белагвардзейскі генерал.

Распрацоўкай такіх планаў Карбышаў займаўся ўсю грамадзянскую вайну — да поўнага разгрому белагвардзейскіх полчышчаў і войск чужаземных інтэрвентаў. У мірныя гады ён, цяпер ужо вядомы тэарэтык і практык ваенна-інжынернай справы, працаваў на адказных пасадах у цэнтральным апарате Узброеных Сіл і ў той жа час выкладаў амаль ва ўсіх ваенных акадэміях, пісаў капітальныя навуковыя працы. Яму была прысуджана вучоная ступень доктара ваенных навук, званне прафесара і воінскае званне — генерал-лейтэнант інжынерных войскаў, а на яго грудзях з'явіўся ордэн Чырвонага Сцяга.

Важнейшай вяхой на шляху ў бессмяротнасць быў для Карбышава той незабыўны дзень 1940 года, калі ён, былы кадравы афіцэр царскай арміі, стаў у рады членаў Камуністычнай пар-

тыі. Тлумачачы гэты сэрцам прадыхтаваны крок, прафесар Карбышаў напісаў у заяве:

«Чаму я менавіта цяпер уступаю ў партыю? Ды таму, што час цяпер цяжкі. А будзе яшчэ цяжэйшы. І мне хочацца прайсці гэты час разам з камуністамі, разам з партыяй...»

Не ведаў тады Карбышаў, якія менавіта нягоды чакаюць яго, але ён ні на хвіліну не сумняваўся, што вытрымае іх з гонарам.

Першыя варожыя снарады ў час вераломнага нападу гітлераўскай Германіі на СССР разбудзілі генерала Карбышава ў горадзе Гродна, ля самай заходняй граніцы. Яму раілі вярнуцца ў Маскву, а ён адправіўся ў баявыя парадкі.

Карыстаючыся раптоўнасцю ўдару, гітлераўскія полчышчы акружылі савецкія часці, якія гераічна змагаліся на рубяжах гродзенскага напрамку. Пры выхадзе з акружэння Карбышаў у няроўнай начной сутычцы з ворагамі быў цяжка паранены. Ачунаўшы, ён раптам зразумеў: здарылася самае страшнае — яго, паўмёртвага, захапілі ў палон. Была б у яго ў руках граната, ён бы імгненна ўзарваў сябе разам з фашыстамі. Але ў руках у яго — ні гранаты, ні пісталета...

Аднак ён хутка авалодаў сабой. Не, ён не ўтойваў ад ворагаў ні свайго генеральскага звання, ні свайго партыйнасці. Усякі раз, калі чулася каманда: «Камісары, камуністы — два крокі наперад!», Дзмітрый Карбышаў, горда ўскінуўшы галаву, першы выходзіў са строю.

Гітлераўскія каты, спрабуючы зламаць волю савецкага генерала-прафесара, выпрабавалі ўсе сродкі гітлераўскага арсенала. Яны абяцалі яму багатае, салодкае жыццё ў абмен на здраду. Яны марылі яго голадам, нечалавечай фізічнай працай, яны пагражалі самай жорсткай смерцю. Але нішто не прынесла ім жаданых вынікаў. Ён прайшоў праз усе кругі фашысцкага пекла.

Апошнім рубяжом быў Маутхаўзен. Бясцільныя зламаць Карбышава самымі вытанчанымі здзекамі, катаваннямі, эсэсаўцы на загаду Гімлера наладзілі яму страшэннае пакаранне: вывелі яго разам з іншымі мучанікамі на звінячы ад марозу плац і пачалі паліваць вадой з брандспойта, са злараднасцю любуючыся, як ён абрастаў лёдам. Але і тут Карбышаў знайшоў у сабе мужнасць сказаць замярзаўшым побач з ім:

— Будзьце бадзёрыя, таварышы! Думайце пра Радзіму, і мужнасць вас не пакіне!

«Масква. Бульвар імя Дзмітрыя Міхайлавіча Карбышава. Я іду па трактары, злёгка зацярушаным снегам, і зноў прыгадваюцца мне словы, некалі сказаныя Карбышавым: «Воля чалавека да перамогі мацнейшая за сталь і бетон».

Такая іменная воля была ў гэтага савецкага генерала, вучонага, камуніста, які, смерцю смерць перамогшы, набыў бессмяротнасць.

Іван БАЙКОУ.

ЗЕМЛЯКИ О СТРАНЕ СОВЕТОВ

Николай БОБРИК

Второй раз на Родине

(Окончание. Начало в № 6, 7, 8)

Все делегаты, побывавшие в Советском Союзе, написали в нашем «Вестнике» интересные статьи, изложившие свои впечатления. Все они писали правдиво. Но каждый подчеркивает то, что ему особенно запомнилось, что произвело впечатление. Вот и гр-н Бондарь тоже написал правдиво, но упор он сделал не на главные вещи. Он, как крыловский любопытный, побывав в кунсткамере, видел там «бабочек, букашек, козявок, мушек, таракашек», а вот «слона-то и не приметил». Он необдуманно утверждает в своей статье, что крестьянская жизнь на Родине несколько не переменилась за 50 лет и тут же упоминает, что

у колхозников есть электричество, что его племянник приехал к нему на собственном автомобиле. Как же это понять? Может быть в их селе и 50 лет тому назад было электричество, может быть и тогда, 50 лет тому назад, там разъезжали на собственных автомобилях?

Меня иногда спрашивают: правда ли, что в Советском Союзе есть вот такие и такие недостатки? Правда ли, что костюмы и пальто очень дороги; правда ли, что штукатурка на новых домах нередко обваливается; правда ли...? и так далее и так далее. Я хочу сказать, что отчасти все это правда. Но в то же время есть и другое. Например: пожалуй нигде в мире нет такой деше-

вой одежды и обуви, как детская обувь и одежда в Советском Союзе. Рабочая одежда и обувь тоже дешевле; дороже так называемая фасонная обувь и одежда новых мод. Правда, что ни в одной стране в мире не строят так много жилых домов, как в Советском Союзе, и во многих случаях качество строительства ничуть не ниже канадского. Но есть также много строев, где качество действительно невысокое. Правда, что нигде в других странах города не содержатся в такой чистоте, как советские; правда, что по всеобщим отзывам Минск является одним из красивейших городов Европы...

Все это правда. Писать можно и следует писать обо всем,

что правда. Большинство путешественников едут в Советский Союз с определенным мнением (ведь наверно нет людей, которые ничего не знают о Советском Союзе и не имеют о нем никакого понятия). Каждый человек может найти в Советском Союзе подтверждение любым своим мнениям. Он найдет там и необыкновенно хорошие черты жизни, найдет и недостатки. Кто за чем поедет, кто что ищет, то и найдет. Но здраво-мыслящие люди, если хотят составить правильное, объективное мнение о жизни советской страны, ищут эти главные черты, черты, которые являются типичными. Нельзя закрывать глаза на мелкие и второстепенные ве-

щи, но нельзя допускать, чтобы мелкие и второстепенные вещи заслонили главное.

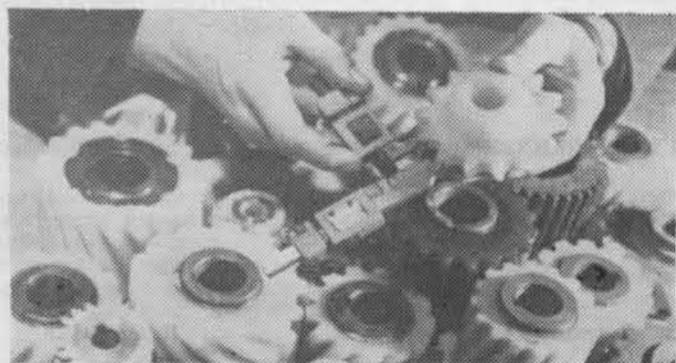
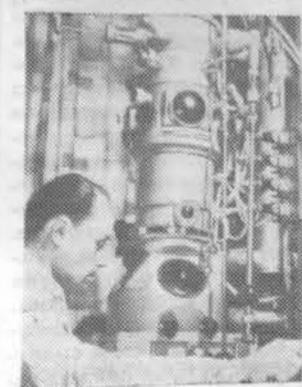
Поскольку я был в Советском Союзе второй раз, я смотрел на вещи объективно: бросающееся в глаза с первого взгляда у меня не заслоняло всего остального — важного и главного.

Я вернулся в Канаду с твердым убеждением, что, если советский народ сумел свергнуть царей и капиталистов, сумел отбить все атаки мирового империализма, сумел выстоять в самой тяжелой войне с немецкими полчищами, вооруженными техникой всей Европы, сумел отстроить разрушения войны и устремить полет к звездам, то он без сомнения сумеет изжить мелкие технические и другие недостатки и построит жизнь так, как начертано в его великих планах.

«Вестник», Канада.

ПАЛІМЕРЫ АДКРЫВАЮЦЬ СВАЕ САКРЭТЫ

Некалькі год назад студэнты механічнага факультэта Беларускага інстытута інжынераў чыгвначнага

транспарту пад кіраўніцтвам маладога вучонага Уладзіміра Беллага пачалі вывучаць палімеры. Энтузіястаў падтрымалі, вырашы-

лі стварыць лабараторыю тэхнічнай механікі, пазней яе перайменавалі ў лабараторыю механікі палімераў Акадэміі навук БССР.

Так у Гомелі з'явіўся новы навукова-даследчы цэнтр, які заняўся вывучэннем фізіка-механічных уласцівасцей палімерных матэрыялаў. У яго калектыве разгарнуліся работы па стварэнню тэарэтычных асноў канстрування і разлікаў вырабаў з пластмас і ўкараненню іх у розныя галіны народнай гаспадаркі.

Штодзённа ў малады навуковы цэнтр Гомеля прыходзяць пісьмы з Масквы і Ленінграда, Кіева і Мінска, Рыгі і Чалябінска, Харкава і многіх іншых гарадоў. За тэхналогіяй выпуску дэталей у лабараторыю звяртаюцца розныя прамысловыя прадпрыемствы, навукова-даследчыя ўстановы, адзя-

лenni «Сельгастэхнікі». Работа гомельскіх вучоных і інжынераў атрымала высокую ацэнку. Нядаўна Прэзідыум Акадэміі навук СССР прыняў пастанову аб арганізацыі ў 1965 годзе на базе аддзела Інстытута механікі палімераў Акадэміі навук БССР. Гэта яшчэ шырэй адчыніць дзверы маладым вучоным у свет навукі і новых даследаванняў.

НА ЗДЫМКАХ: аператар В. Кікцеў ля электроннага мікраскопа; зубчатая колы з палімераў, створаныя гомельскімі вучонымі.

Фота Ч. Мезіна.

«Голас Радзімы»

№ 9 (864)

ЖЫВЕ ў італьянскай вёсцы Сант-Антонію, у правінцыі Балонья, вялікая працоўная сям'я Лаліні. Чатыры браты, чатыры сястры. А пяты брат Альберта жыве далёка-далёка ў беларускім горадзе Шклове, што на беразе Дняпра. Як яму там жывецца?

І паштальён часта стукаецца ў дзверы Лаліні:

— Прымайце ліст з Італіі. Часта ж вам пішуць.

Прачытаўшы пісьмо, Альберта сядзе за адказ, у якім заўсёды расказвае аб здароўі сваёй жонкі Надзежды Іванаўны, старэйшай дачкі Ані, сына Валодзі, малодшай дачушкі Ірачкі, аб сваёй рабоце, аб беларускім клімаце, аб Дняпры, які ўяснова разлівае напалінае бурліваю раку Рэно... А родныя зноў і зноў запрашалі яго ў госці. І Альберта з сям'ёй вырашае з'ездзіць у Італію.

Гэта была паездка ў далёкае, незабываемае мінулае.

Гітлераўцы вывезлі ў фашысцкую няволю разам з сяброўкамі беларускую дзяўчыну Надзю Знасенка. Там, на катаржных работах у Германіі, Надзя сустрэлася з італьянцам Альберта Лаліні. Пазней у іх нарадзілася дачка Аня.

Вясна 1945 года прынесла сям'і Лаліні многа надзей. Альберта спадзяваўся, што разгром фашызму прынесе свабоду і працоўным Італіі. Аднак у Сант-Антонію, дзе жылі родныя Альберта, не азнайшлося для яго работы. Даводзілася жыць на выпадковыя заробкі. Праўда, Альберта дапамагалі сястры і браты, але ў іх былі

«даходы» мізэрныя. Неўзабаве ў сям'і Лаліні нарадзілася яшчэ адно дзіця — Валодзя. Жыць станаўлася ўсё цяжэй.

Тады і прыйшло рашэнне паехаць ў Савецкую Беларусь на радзіму жонкі. У 1957 годзе сям'я Лаліні прыехала ў

СЕНСАЦЫЯ ў САНТ- АНТОНІЮ

Шклоў. Альберта ўладкаваўся працаваць на папяровую фабрыку «Спартак». Хутка туды прыйшла і Надзежда Іванаўна. Лаліні атрымалі кватэру. Аня і Валодзя пайшлі ў школу.

Прайшло некалькі год. Аня і Валодзя паступілі ў вышэйшыя навучальныя ўстановы: цяпер Валодзя — студэнт Віцебскага медыцынскага, а Аня — Магілёўскага педагогічнага інстытутаў.

З Альберта мы сустрэліся пасля таго, як ён з сям'ёй прыехаў з Італіі.

— Там амаль усё так, як і сем год назад, — сказаў ён. — Вы ведаеце, якую небывіліцу

склалі хрысціянскія дэмакраты або мне і маёй сям'і? Гэты два таму назад у газеце, якая выходзіць у Балоньі, было змешчана паведамленне аб тым, што камуністы ў Савецкім Саюзе расправіліся з Альберта Лаліні і яго жонкай. Яны пісалі, быццам бы ўсіх нас саслалі ў Сібір. На дошцы ля магістрата былі нават вывешаны нашы фотартреты. Хоць мае браты і не верылі гэтай прапагандзе, але нейкая трывога запала ў іх душы.

Вось чаму так здзівіў усіх наш прыезд у Сант-Антонію. Паглядзець на нас прыйшлі ўсе жыхары вёскі. Асаблівым поспехам карысталася Ірачка.

А што было, калі жыхары Сант-Антонію даведаліся, што нашы дзеці Аня і Валодзя займаюцца ў інстытутах! Гэта было самай вялікай сенсацыяй. Па гэтым пытанні я вымушан быў нават правесці невялікую «прэс-канферэнцыю». У нашай жа сям'і ніколі не было чалавека з вышэйшай адукацыяй. Сёстры і браты прасілі мяне, каб я прыслаў да іх хоць на адзін тыдзень доктара Уладзіміра Лаліні. Ім будзе прыемна паказаць яго землякам.

— А тая газета, якая пісала небывіліцу, паведаміла аб вашым прыездзе ў Сант-Антонію? — спытаў я.

— Як бы не так! — усмінуўся Альберта. — Зрабіла выглед, што не заўважыла нашага прыезду. Ды гэты і не мае значэння. Землякі ўсё роўна даведаліся аб праўдзе. Гэта галоўнае.

В. МЯЖЭВІЧ.

ФЕЛЬЕТОН

Спаміж НАМІ КАЖУЧЫ...

ЛІСТ ЭКЗЫЛЬНАГА НАВУКОУЦЫ
ДА ДОКТАРА Ст. СТАНКЕВІЧА

Шаноўны спадар! Ведаючы вас як свядомага змагара, што ўсім сваім жыццём даказаў адданасць вызвольнай справе, не магу вінаваціць вас у з'яўленні намеры. А між тым маральна шкода, нанесеная вамі палітычнай эміграцыі, бачна ўвачавідкі. Маю наўвэце рэдагаванне выдання «Прыказкі й асаблівія выказы з Лагойшчыны ў Меншчыне».

Ці ж спадар зноў вышукваў прыказкі, з якіх кожная — нібыта кляймо на лоб свядомага змагара? Глумачэнні ж некаторых выказаў у патрэбным нам духу справы не ратуюць, а хутчэй нагадваюць надзеі той лісы, якая, схваўшыся ад дажджу пад барану, радалася: «А ўсё ж не кожная капка капне!» Дык гэты ці варта было марнаваць змагарныя грошы, каб лішні раз скампраметаваць нашых лідэраў перад эмігрантамі напамінкамі — «Благая тая птушка, што сваё гняздо паскудзіць», «Калі не даясі, дык і святога прадасі», «З маной свет прайдзеш, але назад не вернешся». Паводле сваёй мэнтальнасці і сучаснага адукацыі не магу не аддзецца, што гэты проста адзек.

Спаміж намі кажучы, народная мудрасць — рэч далікатная і на т небажэпная для асоб з такім няпэўным становішчам, як наша. Вы ж не ўлічылі гэтага, і што атрымалася? Знячэўку ды знеспадзёўку ўся наша змагарная гісторыя, выкладзеная ў зусім непачцівым тоне. Зацитоўваю: «Даць лататы», «Лакі пад пахі», «Атросся ды панёсся», «Ветрам прыйшоў, ветрам пайшоў». Як вы мяркуеце, што

А прымаўкі такога тыпу: «Гарую, бацюхна, гарую, з адной карчмы ў другую» ці «Калі чалавек подлы, дык не памогучы ні вера, ні модль!» Я не хачу, канешне, сказаць, што вы намякаеце на спадароў Віцьбіча або Рыж-Рыскага, але ж не будзем закрываць вочы на тое, што маюцца

ўсе падставы, каб гэтыя выказы да іх прыліпілі.

Аб нашых нутраных сварках і так ходзяць анекдоты, а тут вы яшчэ друкуеце, як соль на рану сыпеце: «Адна варона з куста, сем на куст». Ці не гэтак бывае ў нас кожны раз, калі каго-небудзь удаецца сапхнуць з хлебнай пасады? Аналагічная прымаўка «Адно авечку стрыгуць, а сем траўцуца» адпавядае сытуацыі, калі «Голас Радзімы» змяшчае чарговы артыкул аб адным з нас. Рэцэнзаваныя тутакі прыклады можна мношчыць без ліку.

Вы не горш за мяне ведаеце, шаноўны спадар, як з кожным днём радзеюць рады нашых прыхільнікаў сярод эмігрантаў, як усё скупей паступаюць ад іх даларкі ў нашу касу. Дзеля чаго ж нагадваць аб выпадках, калі адны «збіраюць войкаючы», а другія «пускаюць гойкаючы». А што калі яны нам наогул адкажуць: «Вось хамут ваш і дуга, я вам болей не слуга»?

Не дай бог, яшчэ і нашы вышэй памянёныя пратэктары — апекуны скарыстаюць прымаўку «Дзякуй, выбачай, але болей не дакучай!» Што тады з намі будзе? Калі ў народзе і гавораць, што «госць у першы дзень золата, другі дзень срэбра, а на трэці медзь — ды дадому едзе», то гэты прыказка да нас якраз і не падыйдзе. Бо адрэзалі мы сабе дарогі дадому. Толькі і засталася нам, што «абіваць парогі».

Звяртаючыся наапошку да зрэфэраванае публікацыі, не магу не зрабіць горкі выснаў — спадар сячэ сук, на якім мы ўсе не так ужо моцна, шчыра кажучы, трымаемся. Ад душы раю: каб не абніжаць вартасці сваіх змагарных заслуг, не звяртайцеся да фальклору. Бо старажытная мудрасць народа чамусьці заўсёды б'е па нас.

Экзильны філялёр,
які пажадаў застацца невядомым.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

Я ЖИВУ на квартире у одного литовца. Он очень хороший человек, прогрессивно настроен. Мы с ним вместе читаем советскую прессу, обсуждаем события на Родине.

К сожалению, в нашем городе среди эмигрантов есть и бывшие предатели, сбежавшие от суда народа. Они здесь клеветают на Советский Союз, а Белоруссию презрительно называют гнилым болотом. Нам, честным людям, с ними не по дороге. Мы всегда были и остаемся советскими патриотами.

Игнат ДУТКОВСКИЙ.

США.

ВЫ хотите знать, как мы, эмигранты, относимся к предателям нашего народа, белорусским буржуазным националистам и их пособникам? Да, эти отщепенцы здесь встречаются и относимся мы к ним так, как они этого заслуживают, с презрением. Как же иначе можно относиться к таким убийцам, как Ермольчик, который скрывается в городе Целле под чужим именем, и ему подобным? А их главари-бандиты еще называют себя «президентами»! Только одного вот понять не могу, почему Англия, Америка и некоторые другие страны не спешат выдать их советскому суду. Разве после победы над гитлеризмом не было подписано специальное соглашение о предании суду всех нацистских преступников?

А теперь кратко расскажу вам о такой истории. Был я здесь немного знаком с одним украинцем, работали на одном заводе. Звали его Михайло. Я говорю звали, потому что он недавно скончался от туберку-

леза. Перед смертью он написал мне письмо из больницы, мол, хоть ты меня проведи. Поехал я к нему. И вот выяснилось, что он хотел вроде бы исповедоваться передо мной. Оказывается, во время войны был заядлым националистом, служил у фашистов и убивал своих же братьев и сестер. Плакал, каялся, проклинал фашистов. Но у меня уже не было к нему никакой жалости. У меня до сих пор мороз по коже проходит, когда я вспоминаю, как на моих глазах эсэсовцы распяли на кресте нашего пленного солдата. А сколько других зверств видел я здесь, в Германии! Так разве этот Михайло не помогал им?

Обмануть человека, конечно, можно. Знаю, были и такие, кто пошел на службу к немцам не по доброй воле, а нередко и по глупости. Таких, я знаю, если их руки не были в крови, наш великодушный народ прощал, говоря им, чтобы они искупали свою вину честным трудом. Но как можно простить тех, кто убивал своих же братьев и сестер? Ведь делали они это сознательно, за обещанную немцами хорошую будущую жизнь. Значит, продавали себя врагам.

А теперь такие, как этот Михайло, кончают свое существование на грязной постели. Они, как и следовало ожидать, стали не нужны даже фашистам. Вот чем кончается измена своему народу. Пусть знают об этом все убийцы.

До свидания. Будьте живы и здоровы.

Ваш земляк С. Г.

ФРГ.

ПРАЧЫТАЎ я тут адну кнігу, выдадзеную царкоўнікамі, і, наверце, смех разабраў, да чаго ж яны дакатаюцца! Судзіце самі, у каментарых да Новага завету надрукаваны такія словы: «Усякая ўлада на свеце, за выключэннем Савецкай, паслана богам і супраціўкай такім уладам — смяртэльны грэх».

Смех ды і годзе! А дзе ж быў усявышні, калі нашы рабочыя і сяляне ўстанавілі Савецкую ўладу? Чаму ж ён не забараніў яе? Выходзіць, і бога не паслухаліся, і жывуць добра.

І яшчэ адна думка. Напісана гэтая кніга ў 1938 годзе ў Германіі. Значыць, Гітлер таксама быў пасланы самім богам? Значыць, мільёны і мільёны людзей, якіх знішчылі варвары-фашысты, таксама загінулі з «дазволу» бога?

Вось якая яна, папоўская філасофія! І некаторыя нават вераць гэтак.

Я. КРАСОУСКІ.

ЗША.

В ВАШЕЙ газете я часто читаю материалы о предателях Родины, которые творили черные дела во время войны, а потом сбежали вместе с фашистами от суда народа. В 1941—1943 гг. я находился в Пинском районе и сам видел, как зверствовали эти негодяи. 3 мая 1943 года на площади в Пинске они устроили расправу над жителями. Сердце не выдерживает, когда вспоминаешь об этом, слезы застилают глаза. Много я посмотрелся также в Пинске за два года, а потом гитлеровцы схватили меня и отправили в Германию.

Нельзя простить палачей, уничтожавших мирных советских граждан. Надо привлечь их к ответственности за злодеяния. Справедливый суд народов должен совершиться.

И. АНДРЕЙЧУК.

Бразилия.

activity within the territory of the given autonomous unit.

The constitution of an autonomous republic is copied from that of the union republic of which it is a part, taking into account the national features of the given autonomous unit. The Russian Federation has the largest number of autonomous republics (16), Georgia has two, and Azerbaijan and Uzbekistan one each.

Each autonomous republic elects 11 deputies to the Soviet of Nationalities.

vocabulary

Autonomous republic. In some union republics there are various nationality groups, administered as autonomous republics, autonomous regions and national areas. Each has its own government bodies, courts, administrative agencies, schools and higher educational institutions. The language of the national group is used in every sphere of

ЗДЕСЬ

Не так давно у нас в Белоруссии состоялась Декада русского искусства. Это было событие большой важности. Лучшие композиторы, поэты, писатели, художники, солисты и кинорежиссеры, театры, оркестры, хоры Российской Федерации выступили перед жителями Белоруссии, продемонстрировали перед ними свои успехи в искусстве. Декада лишней раз показала, что творческие силы русского народа неисчерпаемы. Оставив надежду достать билеты на все концерты, встречи с писателями, поэтами, мы (я и мои родственники) «приковали» себя к телевизору, с помощью которого и познакомились со всей программой Декады.

В Советском Союзе принято, что оперы, драмы, выступления кружков художественной самодеятельности, как правило, транслируются прямо из залов театров. Поэтому советские люди имеют возможность видеть их из Москвы, Ленинграда, Киева, Риги, Таллина, Минска, Харькова, Одессы и других городов. Я, конечно, до сих пор невольно удивляюсь этому. Тогда меня спрашивают: «А что, в Америке не так? Как же там народ знакомится с искусством?»

На такой вопрос тремя словами не ответить...

Несколько лет тому назад, когда я еще жил в Америке, в конгрессе США при обсуждении бюджета, в частности ассигнований на образование, раздались голоса: «Нам образованных не надо! Нам нужны тренированные!» И такие люди в США не одиноки. Их точку зрения разделяют многие, стоящие у кормила власти. Вот почему в сумме ассигнований на образование, как правило, львиную долю составляют средства для военных академий, школ по подготовке офицеров, а также шпionoнов. Вот это и считается заботой об «образовании». И только после запуска первого спутника в СССР правительство США вынуждено было ассигновать большие суммы на университеты, колледжи и школы. Но в бюджете США до сих пор не предусматриваются ассигнования на культурные цели и развитие духовной жизни народа. Писатели, композиторы, поэты и артисты поставлены в условия острой борьбы за существование, и очень часто на первое место ставится доллар.

Немногочисленные культурные начинания зависят от поддержки меценатов — богатых людей, которые, кстати сказать, списывают с налогов свои «пожертвования». Или собирается группа безработных артистов и организует компанию, товарищество. Словом,

все эти «культурные начинания» носят временный характер, а затем распадаются из-за отсутствия средств.

Иное дело в Советском Союзе. Здесь государство ежегодно расходует на искусство миллиарды рублей. Каждая республика, область, город тратят на эти цели огромные средства. В театральных, музыкальных школах, в высших специальных учебных заведениях юноши и девушки, чувствующие призвание к искусству, учатся бесплатно.

Недавно реэмигрант С. Афанасьев вместе с сыном Игорем, который приезжал к нему в гости из Риги, были приглашены на Минскую студию телевидения. Рассказ С. Афанасьева о его жизни в эмиграции и на Родине, о том, как ему удалось разыскать своего сына, был с интересом прослушан белорусскими зрителями. На этом снимке вы видите С. Афанасьева и его сына во время выступления по телевидению.

Затем они распределяются по многочисленным театрам на постоянную работу с хорошим жалованием. Короче говоря, молодежи дается полная возможность развивать свой талант, трудиться, не боясь завтрашнего дня.

Огромную роль в нашей стране играют кружки художественной самодеятельности. Творческие коллективы насчитывают тысячи энтузиастов. Нет такого уголка в стране, где бы не было таких кружков: хоровых, танцевальных, драматических. Все национальности развивают свою культуру, часто выступают в Москве, знакомя таким образом весь народ со своим искусством. И надо сказать, советские люди очень любят самодеятельных артистов, помогают им, гордятся их каждым новым успехом.

В США ничего подобного нет. Это не входит в америганский образ жизни. Ведь он построен на принципе: каждый сам за себя, а до остальных — никакого дела! Принцип жестокий, бесчеловечный. И это отражается на культурном

уровне граждан США. Дорога в искусство в США тернистая. Тысячи и тысячи талантливых юношей и девушек прилагают нечеловеческие усилия, чтобы добиться признания и средств к жизни, но это удается немногим, и то временно. По окончании консерватории (кстати, в США их единицы), которую нельзя считать полноценной из-за отсутствия высококвалифицированных педагогов, перед талантливым молодым человеком встает проблема: как быть дальше? Для организации концерта, рекламы, для благоприятных отзывов критиков (есть такие, которых можно купить) требуются

подавателем музыки, давать частные уроки. Некоторые из молодых людей, стараются прижиться к одной из странствующих трупп.

Есть, конечно, в США несколько солидных симфонических оркестров: в Филадельфии, Нью-Йорке, Сан-Франциско и Чикаго. Но опять же содержатся они на частные средства. Положение артистов остальных театров плачевное. «Бродвей» в Нью-Йорке, завоевавший в Америке особое положение своими комедиями и пьесами легкого жанра с сексуальным уклоном, также не имеет постоянного репертуара. Все зависит исключительно от того, насколько та или иная пьеса прибыльна.

Каждый год тысячи молодых американок пытаются свое счастье в Голливуде. Они тратят свои последние сбережения на поездку в столицу американ-

фабриках, заводах, в высших учебных заведениях и вообще где бы то ни было, за исключением обслуживания съездов республиканской или демократической партии по особому приглашению и за плату и, редко, с благотворительной целью. А с другой стороны, деятели культуры и искусства сами не стремятся к общению с массами, им и в голову не приходит мысль позаботиться о духовной жизни рабочих и фермеров. Этого не допустят и владельцы театров, в которых они работают.

Конечно, есть в США и прогрессивные писатели, артисты, которые ведут борьбу за мир и дружбу между всеми народами, несмотря даже на прямые угрозы со стороны реакции.

Таковы факты. И еще раз не могу не порадоваться тому, что сделано и делает наше Советское государство для дальнейшего развития духовной жизни

И ТАМ

советского кино. Но там для них начинаются настоящие хождения по мукам. Чаще всего это кончается тем, что, израсходовав все свои сбережения, даже способные вынуждены искать какую-то попало работу. Часто они становятся «артистками» баров, а то и проститутками.

Словом, Голливуд думает прежде всего о смазливости своих героинь. Вот почему здесь проводятся конкурсы красоты, на которые собираются красавицы со всей Америки и из-за границы. Специальные жюри осматривают претенденток, тщательно измеряют грудь, бедра и так далее, как лошадей, вдоль и поперек. Конечно, одной из них повезет, и ее назовут «королевой». Затем процедура «коронации», крик рекламы, фотографии во всех позах и контракт на съемки в фильмах. Короче говоря, никому нет дела до того, имеет ли «королева» призвание или талант актрисы. Какое это имеет значение! Главное, что фильм с ее участием даст хорошие сборы. Но спустя год о ней, как правило, все забывают, контракт с ней не возобновляется, и «королева» отправляется туда, откуда пришла.

Характерно и то, что в США не практикуется, да и немислимо это, чтобы деятели искусства и культуры выступали на

советских народов, для того, чтобы выявить и развить все то хорошее, что есть у человека. Таков один из основных принципов нашего социалистического образа жизни.

Какая еще страна может похвалиться таким изобилием научных и культурных учреждений, высших учебных заведений? Взять хотя бы Белорусскую республику. На ее земле уже построено 26 высших учебных заведений. А сколько театров, музыкальных школ и училищ! И я, как человек, хорошо знающий прошлое моей Родины, до сих пор продолжаю удивляться тому, что за такой короткий срок страна, стоявшая пятьдесят лет назад чуть ли не на последнем месте среди цивилизованных стран, стала страной передовой культуры. Разве можно не удивляться и тому, что из 229 миллионов граждан Советского Союза свыше 68 миллионов человек учатся! И я уверен, что из их числа будут выявлены тысячи новых талантов. Я уверен, что в текущем году на нашей земле появятся тысячи новых культурных заведений. Это даст возможность нашим гражданам еще больше повысить свой культурный уровень, воспитывать в себе то, что необходимо для коммунизма.

Вот это и есть our way of life!

Першы на Беларускай чыгунцы

Сем гадоў назад пры Гомельскім Палацы культуры імя У. І. Леніна быў створаны першы на Беларускай чыгунцы ўніверсітэт мастацкага выхавання. З таго часу гэтую грамадскую навучную ўстанову скончыла каля 700 чалавек.

У ГОРАДЗЕ, ЯКОГА ЯШЧЭ ПАКУЛЬ НЯМА...

Ад пасёлка Чашнікі да вёскі Лукомль каля дваццаці кіламетраў. Першы ж самазвал, якому я «прагаласавал», звярнуў на абочыну, і шафёр расчыніў дзверцы:

- Калі да нас, падкіну.
- На ДРЭС.
- Адтуль і туды ж.

«Зубр» зароў і пачаў падбіраць над сябе абледзянелую зямлю.

— На хуткасць не скардзіцеся, інакш нельга,— гаварыў шафёр, круцячы баранку.

Каб падтрымаць размову, імкнуся выказаць спачуванне:

- Ну і дарожка тут!..

Звычайна на такую заўвагу вадзіцелі ўсміхаюцца, маўляў, зразумей чалавек, што не вельмі проста шафёру паказаць сябе ў такіх умовах. А гэты кальнуў «спачуваючага» задзірыстым поглядам і буркнуў:

— Зразумела. Зіма. Галалёд...

З мінутой памаўчаў і, не паварочваючы галавы, працягваў, цяпер ужо паучальным тонам:

— А дарога, скажу табе, цудоўная. Вось прыехаў бы сюды ў мінулым годзе ў такі ж час, давалося б табе тупаць праз балота. Я ж у гэтых краях з самага пачатку. Сцяжынка тут раней была, а цяпер, бачыш—праспект!

...Позна вечарам я вярнуўся ў Чашнікі. У гасцініцы месц не было, і будаўнікі прапанавалі мне свае «апартаменты» — ложак у спецыяльным вагончыку. Калі мы ўвайшлі сюды з брыгадзірам, чацвёра механізатараў вялі спрэчку аб сэнсе жыцця. Здаравяк, размахваючы рукамі, басіў:

— Вось ты гаворыш, маўляў, калі чалавек спыніўся ў сваіх жаданнях, ён перастае жыць.

РЭПАРТАЖ

Дык жаданні жаданням розніца. Вось спытай у брыгадзіра.

— І, не чакаючы ўмяшання з боку, задаў пытанне майму праважатаму:

— Скажы, чаго жадае ваша светласць?

Той зняў шапку і, сцягваючы паліто, адказаў:

— У гэты момант жадаем чаго-небудзь паесці.

— Гэта, так сказаць, натуральны патрэбы кожнага чалавека, — не змаўкаў «філосаф», — а вось жаданні твае, як высокаразвітай істоты?

— Эх, куды хопіў. Ну, калі так, слухай. Хачу перацягнуць сюды сям'ю, — з сур'ёзным выгладам адказаў брыгадзір.

— І ўсё?

— Пакуль усё.

Наступіла маўчанне. Потым нехта рассям'яўся:

— Ну, і дзівак ты. Наколькі я памятаю, у Волгаградзе ў цябе быў «куток» з двух пако-

яў, у Куйбышаве тое ж самае.

— Дык тое ж у Волгаградзе, Куйбышаве, а мне тут трэба пакой.

— Надоўга?

— Гады на два-тры, а там відаць будзе.

— Вось, вось, «відаць будзе», — зноў ўмяшаўся здаравяк, — і я так думаю. Скончыш тут і паедзеш у другое месца. Далібог, не ўсёдзіш, нават калі пабудуюць табе асабняк. Таму што ты не абыяцель. Ты будзеш вандраваць з будоўлі на будоўлю. Такая ўжо твая «пландына».

Брыгадзір рассям'яўся:

— І адкуль гэта ў цябе? Нават шкада, такі талент прападае. Трэба падказаць парторгу: няхай агітатарам цябе прызначыць.

Доўга яшчэ працягвалася гэтая размова, у якой жарты перамяшваліся з сур'ёзнасцю, насмешкамі — з дзелавітасцю. А ра-

WAR CRIMINALS MUST NOT GO UNPUNISHED

NEARLY 20 years have passed since the end of World War II. But mankind can still remember the picture of ghastly fascist terror which swept the towns and villages of Europe, carrying off tens of millions of people who were shot, tortured to death, burned alive or gassed. The people of our planet will never forget the monstrous crimes of the Nazi hangmen and murderers.

As far back as 1943, when the war was still raging, the governments of the countries of the anti-Hitler coalition signed the Moscow Declaration on the responsibility of the Hitlerites for the atrocities they were committing.

The chief war criminals of Hitlerite Germany were convicted at Nuremberg. In the countries which had been victims of Hitlerite aggression prosecution of Nazi war criminals began. But in the Federal Republic of Germany, where the ruling circles, immediately after the state was set up, took the line of restoring the militarist-revanchist regime, numerous war criminals have not only escaped just

punishment, but have even infiltrated the government apparatus.

The whole of mankind is now deeply outraged at the decision of the FRG Government to cease, as from May 1965, all prosecution and punishment of Hitlerite war criminals, claiming that since a period of 20 years has elapsed they are exempt from legal action. There is hardly any need to prove that throughout the history of mankind no single criminal code has ever been evolved which envisages crimes of the type committed by the Hitlerites against the peoples of Europe. The most vivid imagination could not have conceived of a creature like the notorious Rudolf Hess, the chief of the camp in Oswiecim who should be tried on a charge of murdering 2,500,000 people. What Parliament, when endorsing a crime code,

could foresee that it had to provide for crimes of such a magnitude?

No state can take refuge in references to national law to justify violation of its international obligations.

The three Great Powers — the USSR, the USA and Great Britain — gave a solemn pledge to the suffering peoples of Europe in the 1943 Moscow Declaration on the responsibility of Hitlerites for the atrocities committed by them, that they would find the Hitlerite war criminals, even at the end of the world, and would hand them over to their accusers. Today, when the Government of the FRG has begun to trample international law and its own obligations underfoot, it is the duty of the governments of all states in the world to protest against the illegal action of the West German authorities.

Soviet lawyers express indignation at the intentions of the Bonn authorities and appeal to lawyers all over the world to launch a campaign of protest against the illegal action of the FRG Government, to seek out all Hitlerite war criminals, wherever they may be hiding, and to mete out just punishment to them. This is the sacred duty and obligation of every lawyer who cherishes peace, democracy, law and the security of mankind.

On behalf of the Law Section of the Union of Soviet Societies of Friendship with Peoples of Foreign Countries:

L. Smirnov, President of the Law Section of the Union of Soviet Societies of Friendship with Peoples of Foreign Countries; I. Karpets, Doctor of Law, Vice-President of the International Association of Democratic Lawyers; Professor G. Tunkin, President of the Soviet Association of International Law; M. Strogovich, Corresponding Member of the USSR Academy of Sciences; F. Kozhevnikov and A. Piontkovsky, Honoured Scientists; Professor B. Nikiforov.

Если объявится Адольф Гитлер...

«Что будет, если после 8 мая 1965 года в Гамбурге или Мюнхене объявится Адольф Гитлер? Можно ли будет его арестовать и привлечь к ответственности?» — такой вопрос недавно поставила перед читателями одна западногерманская газета.

Ответ на этот вопрос гласит: нет, если будет применен закон о «сроке давности», то Гитлера привлечь к ответственности будет нельзя. В Нюрнберге его не судили, в настоящее время дело против него не возбуждено. Поэтому западногерманские прокуроры не смогут привлечь Гитлера к ответственности.

На эту тему в Федеративной республике появилось много карикатур. Но, собственно говоря, смеяться здесь нечему. Конечно, Гитлер мертв и не появится ни в Гамбурге, ни в Мюнхене, но живы сотни и тысячи его сообщников.

Бывают преступления различного рода, и суды дают им различную оценку. Часто принимаются во внимание смягчающие обстоятельства. Но есть такие случаи, когда нет и не может быть никакого снисхождения. Это бывает, когда преступник действует с заранее обдуманным намерением.

Уже много месяцев во всем мире говорят о намерении западногерманских властей объявить с 8 мая 1965 года «срок давности» по преследованию нацистских военных преступников. Этот план встретил самое резкое осуждение во многих странах мира.

Весной 1964 года группа советских журналистов посетила так называемое Центральное ведомство по расследованию нацистских преступлений и беседовала с его руководителем, обер-прокурором Шюле. Когда мы подняли вопрос о сроке

давности, Шюле буквально вышел из себя:

— Господа, вы всё понимаете совершенно неправильно! Объявление срока давности не будет затрагивать процессы против тех военных преступников, которые уже обнаружены и против которых возбуждено следствие.

— А против тех, кто еще не обнаружен, нельзя будет возбудить процесс?

Обер-прокурор Шюле был преисполнен благородного возмущения:

— Господа, их ведь так мало осталось!

Но сколько их осталось, этой цифры мы так и не смогли получить от нашего собеседника. С одной стороны, в картотеке военных преступников, которой располагает Шю-

ле, находится 160 тысяч человек. С другой стороны, за все время существования Федеративной республики к суду было привлечено 12 тысяч человек...

Сегодня меньше всего хотелось бы говорить о формально-юридической стороне дела, хотя и с этой точки зрения оно не выдерживает никакой критики. На пресс-конференции, состоявшейся 29 января в Москве, был приведен очень интересный факт. Оказывается, после первой мировой войны Германия стояла перед такой же проблемой и тогда действовал все тот же уголовный кодекс 1871 года, предусматривающий 20-летний срок давности. Однако это не помешало буржуазному правительству Веймарской Германии принять закон, отменяющий срок давности для военных преступников.

Правительство ФРГ намеревается весной 1965 года прекратить всякое судебное преследование нацистских преступников за «давностью лет». Это означает реабилитацию боннской Фемидой тысяч активных фашистов, нашедших приют в Западной Германии. Решение федерального правительства вызвало во всем мире гневное возмущение. «Гитлеровские преступники, ввергнувшие мир в катастрофу второй мировой войны, пролившие море человеческой крови, — говорится в заявлении Советского правительства от 24 декабря 1964 года, — должны понести заслуженное наказание, где бы они и как бы долго ни укрывались от правосудия».

— Что на стол, а что — и вон со стола... «Телеграф». Западный Берлин.

Но вот удивительное дело: в Западной Германии не хотят слушать никаких разумных доводов. Там не хотят брать примера с Веймарской Германии. Они не хотят брать примера и с Германской Демократической Республики, которая в сентябре 1964 года приняла специальный закон, отменяющий срок давности. В ФРГ даже не хотят посмотреть на своего партнера по Атлантическому блоку — Францию, которая недавно приняла закон об отмене всяких сроков давности по отношению к нацистским преступникам и их сообщникам.

В чем же тут дело? Только ли в нежелании послушать разумный совет? Нам представляется, что нет. Дело гораздо серьезнее. Намерение объявить конец преследованиям военных преступников является, на наш взгляд, составной частью широко и тщательно задуманного наступления сил реакции.

Франц-Йозеф Штраус как-то ввел в политический обиход понятие «тактика колбасы салами». Под этим он имел в виду, что колбасу «салами» подают на стол, нарезав тончайшими ломтиками. Западногерманская реакция преподно-

сит миру и немецкому народу свою несъедобную политическую пищу тоже по ломтикам. Сначала военные преступники скрывались. Затем они стали появляться на свет, стали создавать свои партии и организации. Ломтик за ломтиком: деятели рейха начали проникать в «официальные» политические партии, появляться на официальных постах. Но на определенном этапе западногерманская реакция решила, что полумер недостаточно. И вот итоги: решение прекратить судебное преследование нацистских преступников.

Словом, в ФРГ хотят реабилитировать третий рейх.

Этот замысел чрезвычайно опасен. Он испугал сейчас кое-кого в самой ФРГ; даже в ее правящей партии раздаются голоса, призывающие найти выход из конфузного положения. Выдвигаются «компромиссные предложения», согласно которым предполагается продлить срок давности еще на несколько лет.

Помогут ли эти паллиативы? Нет. В деле преследования и наказания нацистских преступников не может быть никаких компромиссов. Речь идет о бесспорном и священном долге.

Л. БЕЗЫМЕНСКИЙ.

ДЗІВАК І «ЖЫРАФА»

Заходзіць аднойчы дзівак у заапарк. Бачыць, жывёліна на чатырох нагах з доўгай шыяй і маленькай галоўкай. Чытае на прыбітай дошчачцы: «Жырафа».

— Не можа быць, — кажа дзівак і пытае ў другога наведвальніка: — Што гэта за жывёліна?

Той здзіўлена глядзіць на недаверка і адказвае:

— Звычайная жырафа.

А дзівак зноў сваё:

— Не веру! Не можа быць!..

Падобны на таго дзівака-недаверка і Мікалай Астраумаў, які жыве ў аўстралійскім горадзе Сіднеі. Апынуўшыся пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Маньчжурый, Астраумаў доўгія гады бубніў адно:

— Не веру! Савецкая ўлада доўга не пратрымаецца.

Тым часам і ў Кітаі народ узяў уладу ў свае рукі.

— Не веру! Не можа быць, каб існавала дзяржава без манарха, — працягваў чаўпці Астраумаў.

— А мы верым у Савецкую ўладу, — адказвалі дзіваку-недаверку жонка, сын і нявестка і пасля доўгіх год блукання з фанатыкам-недаверкам пакінулі яго і вярнуліся на Радзіму.

Астраумаў з праклёнамі ўсіх і ўся накіраваўся з Кітая ў Аўстралію. Калі да яго прыходзіць добрая вестка з Радзімы, яго кідае ў жар.

— Мой сын закончыў медыцынскі інстытут і працуе доктарам у Новасібірску? Не веру! — чытаючы пісьмо ад жонкі, бурчыць недаверак. — Што яны ў Сібіры, гэтаму веру. Я ж і казаў, што там апынуцца. Сібір — месца для ссылкі, а не для вучобы.

— Але ў Новасібірску знаходзіцца нават філіял Акадэміі навук СССР, — стараліся пераканаць яго землякі.

А ён зноў сваё:

— Не веру!... Нічога там не будзе без расійскага манарха Уладзіміра!

Але нават «манарх» зразумеў, што трона яму не бачыць, як леташняга снегу, і што лепей гандляваць на чорным рынку ў Мадрыдзе. Толькі васьмь манархісту Астраумаў і яго сябры свяшчэнніку сіднейскага сабора Веніяміну ніяк гэтага не ўцямаць. Што зробіш, манархісты заўсёды былі цвёрдалобымі.

М. ЗАРУЦКІ.

ніцай у вагончыку пачуўся голас брыгадзіра:

— Хопіць нежыцця, «філосафы!» Праца не чакае.

І «філосафы» выбеглі ў марозную раніцу. Нечым яны нагадвалі мне шафэра. І не выпадкова. Бо яны таксама з племя рамантаў.

Так, ёсць такое шматлікае племя на зямлі. І калі хочаш з кім-небудзь з іх убачыцца, едзь у самую аддаленую месцы, у самую гушчыню кіпучых паўдзей, і сустрэча з імі абавязкова адбудзецца. Таму што яны выбіраюць дарогі самай цяжэй, бяруцца за справы самай незвычайнай, жывуць марамі самымі дзёрзкімі, хоць і хаваюць гэта часам за будзённымі словамі.

Такіх людзей і сустрэў я тут, дзе будуюцца буйнейшая Цэлавая электрастанцыя Беларускай і новы горад энергетыкаў.

людзей атрымаюць добраўпарадкаваныя кватэры ў шматпавярховых дамах. Да іх паслуг будучы школы, вучылішчы, дзіцячыя сады, бальніцы, магазіны, дом культуры, стадыён.

Усё гэта ў будучым. А пакуль тут рыхтуецца прамысловая пляцоўка, будуецца пасёлак, узводзяцца пяціпавярховыя дамы, закладваюцца фундаменты іншых будынкаў.

І ўсё ж я бачу і ДРЭС, і горад. Магу так сцвярджаць таму, што бачу і ведаю тых, хто іх будзе, будзе тут жыць і працаваць. І калі ў многіх з іх за плячыма нямаля пройдзеных шляхоў-дарог (яны працавалі на Брацкай, Куйбышаўскай, Волгаградскай, Крамянчугскай, Васілевіцкай электрастанцыях), дык іншыя, мясцовыя хлопцы і дзяўчаты толькі пачынаюць тут сваю першую жыццёвую сцэчку. Калі адны могуць сказаць аб сабе словамі Маякоўскага:

«Царства стіраю в карте я, дык на ўліку іншых толькі адна «стертая» вёска Пыркаўшчына, якая перабралася ў новыя дамы Лукомля. Але ўсіх іх аб'ядноўвае адно — рамантаўка вялікіх спраў».

Калі я ад'язджаў з Лукомля, мне стала вядома, што мясцовыя школьнікі пісалі сачыненне аб будучым свайго краю. Шмат цікавага ўявілі сабе рэбятны, а вось назвы гораду не прыдумалі. Надта ўжо цяжкая гэта справа. Усе «сонечныя», «шчаслівыя», «светлыя» імёны ўжо разабраны іншымі — Дзіўнагорск, Светлагорск, Сонечнагорск, Шчаслівы і г. д. Не хочацца паўтарацца і ў той жа час хочацца, каб горад называўся прыгожа, гучна, паэтычна. Бо людзі, якія будуць яго і якія будучы жыць у ім, заслугоўваюць гэтага.

Н. ІВАНОВ.

